120: Et ve Hakkında İhtilafın Etkisi

Tarık Ebu Abdullah

8 Ağu, 2017

https://ilimvecihat.com

SORU

Selamun aleykum hocam, Allah sizi İslam'a faydalı kılsın, bizi de sizden yararlananlardan kılsın. –Amin- Tarık Ebu Abdullah hocam, "Müşrik(ler)le kurban ortaklığına giren, hayvanı boğazlayanın müslüman olmasına dikkat etmelidir. Zira müşrikin boğazladığı hayvan ölü hükmündedir. Bu hayvan ne kurban olur ve ne de eti helal olur." Bu yazı size ait. Benim merak ettiğim konu Müşrik hayvan boğazlanırken Allah'ı zikretse de illet yine de onun müşrikliği olup et yenmez mi? Yoksa illet Allah'ı zikretmemekte midir? Musa hocam buna değindi fakat İllet konusunda ihtilafı söyleyip imtina etmeyi ancak kesin olarak sizin gibi müşriğin kestiği ölü hükmünde demedi. Bu konuda ki kafa karışıklığımı gidermeniz için yardımınızı/cevabınızı bekliyorum. Allah (azze ve celle) ayaklarınıza ve dillerinize sebat versin.

CEVAP

Aleykum selam ve rahmetullahi ve berekatuhû. Hamd âlemlerin rabbi olan Allah'a, salât ve selam efendimiz Rasûlullah'a, ehli beytine, ashabına ve yolunu takip eden mü'minlere olsun.

Rabbim cümlemizi İslam için faydalı erlerinden kılsın. Değerli kardeşim Allah *(celle ve âlâ)*'nın izniyle bu mevzuda tafsilli bir yazı hazırlamaktayım inşallah. Ama soruna acilen ve ihtisar ile şöyle cevap vereyim: Etlerde asıl olan haramlıktır. Sadece şarinin helal kıldığı etler müslümana helaldir. Bunlar boğazlanmaya muhtaç ve muhtaç olmayanlar olarak iki kısımdır. Balık ve benzeri deniz ürünleri boğazlanmaya muhtaç olmayan helal etlerdendir. Ama çekirge ve benzeri kara hayvanları haricinde kara hayvanlarında helalliği için şeri kesim şarttır. Kesimin şeri olması için kesenin Müslüman veya Kitap ehli olması şartı selef indinde tartışılmamıştır. Bu konuda sahabeden bir ihtilaf nakledilmemiştir. Sahabeden sonra imamlarımız da müşrikin kestiğinin haramlığı hususunda ihtilaf etmemişlerdir. Dört mezhebin de bu konuda ittifakı vardır. İhtilaf ancak Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)*'in diliyle övülmüş olan nesillerden sonra zuhur etmiştir.

Durum böyle olmasına rağmen yine de meselede ihtilafı kabul ediyoruz. Çünkü Kuran ve Sünnette kesenin Müslüman veya Kitap ehli olması şartı kati surette beyan edilmemiştir. Bu şart bazı tartışılan delillerle istihraç edilmiştir. Ama bizim için meselede asıl sahabenin amelidir. Onlardan bu hususta bir ihtilaf rivayet edilmemiştir. Bunun için muhalif görüşü kabul etmekle beraber racih ve doğru olanın etin helalliğinde hayvanı kesenin Müslüman veya Kitap ehli olması şart olduğunu söylüyoruz. Meselenin ayrıntılarını hazırladığım risaleye havale ederek bu kadarıyla iktifa ediyorum.

Ama mademki ölü hükmündedir sözü ve zannediyorum buna terettüp eden

Müslümanlarla bazı muamelatların keyfiyeti kafanı karıştırdı, bunu Allah *(celle ve âlâ)*'ya sığınarak biraz açmaya çalışacağım:

Müşrikin kestiği hayvan ölü hükmündedir, çünkü hayvanın ölüsünü Müslümanın istifadesine açan şart mevcut değildir. Bu şart kesenin Müslüman olmasıdır. Bunun için eceliyle ölmüş veya hastalanmış ve ölmüş, yüksek yerden düşmüş ve ölmüş, yırtıcı hayvan tarafından yırtılmış ve ölmüş gibi ölü hayvanların hükmündedir. Allah *(subhanehu ve teâlâ)* şöyle buyuruyor:

حُرِّمَتْ عَلَيْكُمُ الْمَيْتَةُ وَالدَّمُ وَلَحْمُ الْخِنْزِيرِ وَمَا أُهِلَّ لِغَيْرِ اللَّهِ بِهِ وَالْمُنْخَنِقَةُ وَالْمَوْقُوذَةُ وَالْمُتَرَدِّيَةُ وَالنَّطِيحَةُ وَمَا أَكَلَ السَّبُعُ إِلَّا مَا ذَكَّيْتُمْ وَمَا ذُبِحَ عَلَى النُّصُبِ

"Size şunlar haram kılındı: Ölü, kan, domuz eti, Allah'tan başkasının adına boğazlanan, bir de boğulmuş, vurulmuş, yuvarlanmış, süsülmüş ve yırtıcının yırtmış olup da canı üzerinde iken kesmedikleriniz ve dikili taşlar üzerinde boğazlananlar." *(Maide, 3)*

حرمت عليكم (bunlar size haram kılınmıştır) إلا ما ذكيتم (tezkiye ettikleriniz hariç). Allah *(subhanehu ve teâlâ)* haram kılınanlardan sadece tezkiye edilmiş olanları istisna etmiştir. Tezkiye ise şeri kesim ve şartlarıdır. Kesimin şeri olması için şartlardan biri de kesenin Müslüman veya Kitap ehli olmasıdır.

Mevzudaki ihtilafın etkisine gelince bunun cevabı dört cihettendir:

Bir: Bu içtihada açık fıkhi bir ihtilaftır ve dolayısıyla istinbat kaidelerine vakıf olan ve içtihat derecesine haiz olan mevzuda mevcut görüşlerden birisini hak olarak kabul edip diğerine tercih edebilir ve diğer görüşü mercuh ve hatalı görebilir. İçtihada açık bir mesele olduğu için diğer görüşe tabi olmuş olanları tekfir, tebdi (bidatçı yapmak), veya tefsik (fasık yapmak) etmesi caiz değildir. İstinbat ehlinden değilse, yani halk ise ilmine itibar ettiği istinbat ehline tabi olur. Muhalif görüşlere tabi olan halkın da birbirilerini tekfir, tebdi ve tefsik etmeleri evlasıyla caiz değildir.

İki: Bu ihtilaf kişinin dinin aslını etkilemez. Yani kesenin Müslüman olması veya müşrik olmasıyla alakalı ihtilaftan kaynaklanan muhtelif görüşler Ehli Sünnet yanında muteber olan istinbat kaidelerine mesned olduğu müddetçe görüş sahibinin dininin aslını etkilemez. Zira şeri ahkâmın icrası dinin aslına tesiri yoktur. Yani benim müşrik veya kâfir gördüğüm kişiyi başkası Müslüman gördüğü için kestiği eti yemeyi helal görmesi veya aslen kesenin Müslüman olmasını etin helal olması için şart kabul etmemesi onu kâfir yapmaz. Bazıları bu hususta müşriki Müslüman yaptı veya haram olanı kendine helal gördü

diyerek aşırı gidiyorlar ve Müslümanlar arasında caiz olmayan ihtilaflara ve fitnelere sebebiyet veriyorlar.

Üç: Türkiye et pazarında satılan etler ile alakalı Türkiyeli Müslümanlar arasında şu görüşlerin varlığını biliyorum. Birinci görüş: Türkiye halkı Müslümandır. Bu görüşe sahip olan Müslümanlar dışarıdan, yani herhangi bir kasaptan et alıp yiyorlar. İkinci görüş: Türkiye halkında asıl olan şirk ve küfürdür. Bu görüş sahipleri batinen Müslüman olduklarını bildikleri kişiler hariç kimsenin kestiğini yemeyi helal görmüyorlar. Üçüncü görüş: Türkiye halkında asıl olan şirk ve küfürdür. Ama ette helalliğin illeti besmele ile kesilmesidir. Ve Türkiye de umumen kasapların âdeti besmeleyle kesmektir. Bu görüşte olanlar da dışarıdan et alıp yiyorlar.

Dördüncü görüş: Türkiye halkı kâfirdir İslam'ı izhar edenler hariç. Bu görüş sahiplerinden helalliğin illetini besmelede görenler dışarıdan et yiyorlar, helalliğin illetini kesenin Müslüman olmasında görenler de İslam'ı izhar edenin etini yiyorlar, küfrünü bildikleri veya İslam alameti taşımayan kişinin etini yemiyorlar. Beşinci görüş: Türkiye halkı karışık bir halktır. İçinde müşrik de var, kâfir de ve Müslüman da. Bu görüş sahiplerinde de bir öncekiler gibi helalliğin illetini besmelede görenler dışarıdan et yiyorlar, helalliğin illetini kesenin Müslüman olmasında görenler de İslam'ı izhar edenin etini yiyorlar, küfrünü bildikleri veya İslam alameti taşımayan kişinin etini yemiyorlar. Halkın kestiğini de ihtiyaten yemiyorlar.

Bu görüşlerin içinde ikinci ve üçüncü görüşler şüphesiz batıldır. Birinci ve dördüncü görüşler de doğru değildir. Doğru olan beşinci görüştür. İslam'ını izhar edenin ve küfrü malum olmayanın eti yenilebilir. Ancak biz yine de İslam alametlerini izhar eden ve hakkında küfrün malum olmadığı halkın kestiğinde ihtiyatlı olmayı ve yememeyi doğru buluyoruz. Zira Türkiye şirkin halkın arasında çok yaygın olduğu bir ülkedir. Ama hakkında sadece İslam'ını bildiğimiz kişileri imtihan etmek ve etin nereden aldığını soruşturmak da doğru değildir. İmam Buhari *(rahimehullah)*'ın Aişe *(radıyallahu anha)*'nın şöyle dediğini tahriç etmiştir: "Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)*'e şöyle dediler: "Bize bir kavim et getiriyor. Ancak biz onların (keserken) Allah'ın adını andıklarını bilmiyoruz." Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* de şöyle buyurdu: ***"Siz bismillah deyin ve yeyin."*** İmam Ebu Davud *(rahimehullah)*'in rivayetinde gelen ziyadede bu kavimin İslam'a yeni girmiş bir kavimin olduğu anlaşılıyor. Bu sahih rivayette Aişe *(radıyallahu anha)* şöyle diyor:

عن عائشة أنهم قالوا يا رسول الله إن قوما حديثو عهد بالجاهلية يأتون بلحمان

لا ندري أذكروا اسم الله عليها أم لم يذكروا أفنأكل منها فقال رسول الله صلى الله عليه وسلم سموا الله وكلوا

Dediler ki: “Ey Allah’ın Rasûlü cahiliyye’den yeni çıkmış bir kavim bize et getiriyor. Allah’ın adını zikrettiklerini bilmiyoruz. O etten yiyelim mi?” Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* de şöyle buyurdu: ***“Siz bismillah deyin ve yeyin.”***

Bu hadis kişide zahiren İslam vasfının varlığının bilinmesi aranan diğer şartlardaki noksanlara kefalet ettiğine delildir. Dolayısıyla bir müslümanın evine gidildiğinde veya bir Müslüman bir yerde yemeye davet ettiğinde eti soruşturmayıp bismillah deyip yemek doğru olur. Ancak davet edilen yerde etin Müslümanlar tarafından kesilmiş et olmadığı kesin bilinirse yememek lazım. Bu halde durumu izah edip yanlış anlaşılmaya izin vermemek lazım.

Dört: Müslümanlar ihtilaf ahlakını öğrenip dinde var olan ve teberi etmeyi gerektirmeyen ihtilaflarla beraber bir arada yaşabilmeyi öğrenme zorundadırlar. Bunun için evvela karşılıklı muhabbeti, merhameti, müsamahayı ve insafı daima korumalılar. Ve ikincisi muteber ilim ehline tabi olmalılar. Allah-u Âlem.

Allah’a hamd ve Rasûlü Muhammed’e salât ve selam olsun. Davamızın sonu âlemlerin Rabbi olan Allah'a hamd etmektir.